

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben:	10 kor. — fill.	Egy évre . . .	16 kor. — fill.
Egy évre . . .	5 . . .	Fél évre . . .	8 . . .
Fél évre . . .	2 . . . 50	Negyed évre . . .	4 . . .
Negyed évre . . .	1 . . .	Egy óra . . .	1 . . . 70
Egy óra . . .	—	Egy óra . . .	—
Egyes szám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK IÁNOS.**

Felelős szerkesztő: **IFJ. MÓRICZ PÁL.**

Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Haf hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden szó 4 fillér.

Csendőrség Debreczen területén.

(Néhány szó a közgyűlés előtt.)

Eme ránk következő július havi városi közgyűlés tárgyai között mindenestre egyik legfontosabb hatósági javaslat lesz az, mely a csendőrség behozatalát javasolja Debreczen területére. Én, noha egész egyszerű ember vagyok, belátom, érzem, hogy a csendőrségnek Debreczen város területére való illetéknéppen becsempészése végzetes következményekkel járhat. Szükség nincs rá, az bizonyos. Miért erőszakolják tehát, hogy az önrendelkezési jog egyik legszebb részét feladja e régi polgár köztársaság és a határdombokon belül zsandárok fogadjunk be, a zsandár erőszak előtt hódoljunk, még hozzá saját anyagi terheltetésünk, adózásunk mellett tartva fen ezt az idegen komendóra hallgató hatalmat, a mely a debreczeni polgárral vagy az utszéli ágról szakadt csavargóval szemben mindjárt szuronyára biza-kodik.

Jól tudhatjuk, jól emlékezetünkbe jegyezhetjük még a maros vásárhelyi véres esetet. Abból a megvadult mé-

szárlásból láhattuk, hogy mire képes a zsandár, ha magasabb értelmiségű, de függetlenségi érzésű polgárság szabad falai közé szabadítják . . . Gyereki kézből néhány hó golyó repült feléjük, illetőleg néhány nagyszavu kormánypárti kortes felé, kiknek viselkedése ingerültséget gerjesztett és a zsandár mindjárt fegyverét használta, lött és szurt. Artatlan polgárok vére öntözte a földet, hová a városi hatóság a zsandárt könnyelműen és jogsérelmesen becsempészte, beengedte.

Mielőtt tehát a közgyűlésen szavazatokat leadnák a városatyák a polgárság érdekével ellentétes titkos érdekek nyomásától szabadítsák magukat. Vegyék jól fontolóra, hogy Debreczen területe idáig sem volt bunyik tanya, hogy lovas pandurjaink szervezetének tökéletesítésével, minden személyi kultustól eltekintve, esetleg más parancsnoklás mellett, még nagyobb közmegelegedésre és tapintatossággal szolgálhatják őket — a mi embereink — a polgárság érdekét, tehát nem szükséges zsebünket, szabadságunkat idegen, me-rev, kiméletet nem ösmerő hatalomnak kiszolgáltatni. Mi értelme van annak, hogy mikor saját embereinkkel meg-

felelőképpen szolgáltatathatjuk magunkat, mégis idegen parancsnak és reglamának engedelmessé szolgálkat fogadjunk, saját zsebünk megnyitása mellett, zsnarok parancsolónkkul nyakunkra.

Ennek a kérdésnek a felvetése nemcsak oktalan, szükségtelen, sérelmes, de a legnagyobb mértékben időszerűtlen is. Megmondom miért? Hisz választások előtt állunk. A zsandárszuronyok szerepét pedig ösmerhetjük a véres, erőszakos választások szomorú történeteiből, mindig a független polgárság elnyomására, jogainknak eltiprására, terrorizálására használták fel vakeszközül őket a kormánypárti kortesek. Imhol a marosvásárhelyi eset is, ahol zsandárfegyverrel pusztították a polgárvért. Minden körülmények között szükségtelen, de ezidőszerűtlen és oktalan is a zsandárság becsempészésének az erőszakolítól ezt a terhet, ezt a pandora szelenczét épp a választások előtt a polgárságra erőszakolni. De hát ugye lehet épp ez a választási mozgalom az az egyik titkos rugó, a mely miatt némelyek a csendőrségnek Debreczen határára szabadítását annyira erőszakolják; no de ez esetben a polgárság álljon a résre és vegye

Képviselő fogás.*)

(Kortörténelmi rajzolat.)

(A pártértekez let.)

Nagyfejeő Eörs ur, a bakfüttyi kerület szabadelvű pártjának elnöke pártértekezletre hívta össze a legbizalmasabbakat, hogy az ideai választások előkészületével tisztába jöjjenek. Nyílt titok, hogy a bakfüttyi kerület semmiképpen sincs megelegedve Hallgatag Ambrus ural, ki a kerület képét öt évig méltatlanul képviselte. Őt ugyan Bánffy Dezső kegyelme ülteté be a Sándor-utczába az ötmillió kassza erkölcsi támogatásával s Hallgatag ur saját pénzén, de ha e kerület készpénzén vásároltatott is meg, Hallgatag ur mégis csak tehetett volna valamit a kerületért öt hosszú év alatt. Az ördög se kívánta tőle, hogy ragyogó szónoklataival tündököljön s általános helyeselték Hallgatag képviselő ur azon önzetlenségét, hogy a szónoklati remek elmondásáról Apponyi Albert javára lemondott s a kvótárányát sem akarta új alapokra fektetni, hanem belenyugodott Horánszky számításába, helyeségebe azt azonban méltán vehették rossz néven tőle, hogy választójogos vagy jogtalan magánérdekeinek alig felét futkosta

ki s némely igazán életkérdéssel szemben bántó közönyt tanusított.

Ilyen vérlázító ténye volt az, hogy mikor Dercze Béni főszolgabíró a behajtott birságpénzek elkártyázása és vissza nem térítése miatt megdorgáltatván, ezt a belügyminiszter is helybenhagyta, Hallgatag Ambrus képviselő ur nem sietett egy Ferencz József-rendet kieszközölni a meghurcolt derék tisztviselőnek fájdalom-díjul, hasonló eljárása volt három sikkasztó körjegyzővel szemben, kik közül egyet el is csaptak s ő azt nem segítette zsirosabb hivatalba. Már midőn valaki képviselő létére a kerület ilyen vitális érdekeit hanyagolja el, a jogtalan magánérdekeknek pedig alig felét teljesíti, — érhető az általános elégtelenség Bakfüttyön, Sonkason, Pozdorján s a többi negyven községben, melyek a választókerületet képezik. Hallgatag Ambrus ur is neszét vehette a dolognak, mert e nyáron beszámolót se tartott, hanem csak a pártelnökhöz intézett ily tartalmu levelet:

„Édes jó barátom!

„Már az utolsó választáskor is kegyetlenül megkoppasztottatok s harmincezer forintom bánta a mandátumot. Ha hozzá veszem, amennyit különböző alkalmakkor ez öt év alatt elkelltem fizetnem, ötven ezer forintra tehetem készkiadásaimat. Nem számítom a gazdaságomban szenvedett hátramaradásomat, de azt hiszem,

Te is belátod, hogy a jelenlegi buza- és gyalpárak mellett lehetetlen mandátumot vállalnom. Kérek, légy kegyes a párt vezető egyéniségeivel elhatározásomat tudatni és köszönetemet fogadjátok eddigi szives bizalmatokért.

„Maradok az emberi kor határáig igaz barátod

Hallgatag Ambrus s. k.“

E levél vételére hívta össze Nagyfejeő Eörs ur az előzetes értekezletet. Az elégtelenség itt elemi erővel tört ki e levél hallatára.

— Gyalázat! — kiáltott fel Zsebelj Karsai, a volt főkortes, egyébként elcsapott árvaszéki ülnök. — Megkoppasztottuk? — Ráfiztettem a választására a magam zsebéből.

A jelenlevők nem értek rá, hogy mosolyogjanak e vakmerő állításon, mikor mindenki tudta, hogy Karsait e választás huzta ki pénzügyi csáváiból.

— Már azt meg kell adni, — kezdé Szájas János ur, — hogy Ambrus furcsán tudja magát kifejezni. De hát ő mindig ilyen volt. Akkor is mondtam ne vegyük Ambrust, de hát ti erővel csak azt akartátok. Most itt van. No de azt lesse ezentul a mig szóba állok vele. A köszönését sem fogadom el.

— Ki kell balottiroztatni a kaszinóból,

*) A „H.“-ből vettük át ezt a sikerült, találó kérést, melyet ajánlunk az ugynevezett kormánypárti körök figyelmébe.

szemügyre, foglalja emlékezetébe azokat a zsandárvezető urakat, akik Debreczenbe a zsandárt még a legszebb jogok feladása árán is beakarják hozni. Mert minden zsandár kaszárnya, mely a város területén épül a pandora szelenczéjéhez lesz hasoltható, melyből csak a nyög, a kellemetlenség származik a polgárságra. És megemlegeti a polgárságot azt a napot, azt az órát, azt a percet, amelyben a zsandárvezetőink a zsandárt a nélkül is lenyügözték polgárköztársaságunk területére hozták.

Mielőtt tehát a ránykövetkező városi közgyűlésen a polgárság választottjai szavukat leadnák, fontolják meg, nehogy vakeszközévé sülyedjenek a polgári jogok gyilkolásában mester hatalomnak. És ne feledjék, hogy a be szabadított merev erőszak nyomán, ha polgárvér fog omlani, ez vér részben a zsandárvezetők fejére is fog száradni.

Ifjbbmp.

Levél a pénzügyminiszterhez.

Kegyelmes uram!

Hallom kollegáimtól, kik ujságot is olvashatnak, hallom: kegyelmességed ugyan csak odamondogatta a való igazságot Magyarországi tisztviselőinek.

Iszonyatos vakmerőség, érthetetlen feltűnési viselkedés.

Megrendítik azt a bizalmas viszonyt, a mely eddig a szeretet képesével fűzte őket a magas kormányhoz, durva kézzel

félrelökik szorgoskodó jóakaróikat s — Uram Istenem — már már a sztrájk, a forradalom terére lépnek!

S mindez miért?

Nevetséges semmiségért. Nem tudnak megélni busás javadalmazásukból, mind többre és többre vágnak, ők az állam örökéhes, kielégíthetetlen molochjai.

Kegyelmes uram!

Hadd illusztráljam a magam helyzetével tisztviselő társaim mozgalmának helytelen voltát! Családos ember vagyok, asszony és 4 apróság segít kenyeret fogyasztani.

Mert valami sok iskolát nem végeztem (most készülő miniszteri engedéllyel utolsó jogi szigorlatomra) s csak érettségit szereztem, meg néhány szakbizonyítványt, hát természetesen nem adhatnak főispáni fizetést.

Lakbéremhez csak 200 koronát kell hozzáadnom, hogy fényűzési hajlamaimat kielégítve két szobás lakást tarthassak, 6 embernek ugyan elég volna 1 szobácska is (olvassom: Budapesten 20—30 is megfér még kisebb helyen.)

Igy persze megélhetésünkre 1400 korona helyett 1200 marad, vagyis 6 fej közt elosztva 200 korona jut egyikünkre esztendőnkint.

És ez elég?

No igen, mert elégnek kell lenni.

Mintha ugyan a cselédkéim keveset véznák, haloványok lennének, mintha az asszony szeméi alatt kék gyűrűk, a tejszínorezsin keserű barazdák rakódnának s mintha némelykor egy csendes éjszakakon fojtott zokogás hangját hallanám!

Semmi!

Az ilyen asszonyféle nagyralátó és elégedetlen. Még azt akarja, hogy minden

vasárnap okvetlen hus följön a tűzhelyen, hogy a kölykek tisztességes ruhában járjanak s az én ünneplő kabátom ujja ne legyen olyan igen igen rojtos.

Semmi!

Ha férfi vagy, légy férfi s ne hitvány gyöngö báb!

Némelykor, bevallom, rám is ragad valami türelmetlen, csilapíthatlan vágyakozás.

Mikor példának okáért a legkisebb fiunk kinosan vergődik vánkoscáján lázas betegen — és nincs miből gyógyítani, vagy mikor a szomszéd kőműves pallér arisztokratikus fölnynyel hozza tudomásunkra, hogy ama familiájával a cirkuszban, a színházban s egyebütt fog szuladni . . .

Kegyelmes uram!

A tisztviselőknak nincs igazuk.

Akarjanak és tudjanak takarékosan élni, ne engedjenek minden hívságos emberi gerjedelemnek, felejtsek el mindazt, mi szépet, jót és nemeset láttak, tanultak s ami az életfentartáson kívül egyéb szükségletek kielégítésére szolgálhatna; — szóval legyenek teljes bizalommal kegyelmességedhez, a ki bizonyára segíteni fog annyira, a mennyire épen kell és lehet.

Mert a fő — szerény véleményem szerint — költségvetésünk csorbitatlan épisége, a melyen kegyelmes uram csuf foltot megtűrni nem fog s tudom, meg nem engedni, hogy zárószámadásunk felesleg ne mutasson, mikor az eszményi zárószámadás felesleg nélkül el nem képzelhető.

Nyugodt lehet kegyelmességed, mi rendületlenül koptalunk továbbra is.

K.

— dühöngött Agár Firi, a magnáskodó kis inczifinez sportférfi.

Nagyfejeő Eörs ur csendre inté a hallgatóságot.

Kérlek alássan, méltóztassatok talán a tárgynál maradni — Hiszen nem arról van szó, hogy Hallgatag Ambrus barátunkról . . .

— Nekem nem barátom — dühöngött Szájas János.

— No nekem sem. — kiáltá Zsebelj Károly ur.

— Tehát képviselőnkől . . . kinek mi az egyéni véleménye, hanem, hogy a küszöbön álló választásokkal szemben a bakfüttyi szabadelvű párt kit jelöljön.

— Mindenkit, csak Ambrust nem . . . kívánta Agár Firi.

Az elnök ismét felszólalt.

— Méltóztattak tehát azon véleményben lenni, hogy Hallgatag Ambrusnak megköszönve eddigi szives fáradozásait . . .

— Nem volt benne köszönet — vélte Koháry Mór szesztermelő ur.

— Más jelölt után nézzünk? — fejezte be az elnök.

— Ugy van, ugy van, — kiálták a jelenlevők.

— E szerint kimondom a határozatot. A kerület választóközönsége megköszöni Hallgatag Ambrus ur eddigi hazafias fáradozásait („Franczi öcsém fordult a jelenlevő riporterhez — a lapba aztán ne kimélje a szokásos frázisokat, és egy kissé nyalja ki Ambrust!“) új jelölt állításáról gondoskodik.

— Nagytiszteletű Szátyár Béni lelkész ur emelkedik szólásra.

Mélyen tisztelt értekezlet! Negyvennyolczas elveimnek törhetlen fentartásával léptem be a szabadelvű pártba. (Savanyu éljenzés.) E felséges elvek érvényesítésére török ezentul is s ennek jeléül indványozom hogy az értekezletből üdvözlösürgönyt küldjünk a miniszterelnök ur ó nagyméltóságának s a szabadelvű párt központi bizottságának a Lolyd-klubba. (Zajos éjenzés.)

Az elnök ez értelemben mondja ki a határozatot.

— Már most, mélyen tisztelt értekezlet állapotának meg a jelölt személyében. — Méltóztassanak proponálni.

— Eljen gróf Podhorányi — kiáltá céruehangon Agár Firi, de semmi visszhangja nem volt indványának.

— Nem kell gróf, semmi gróf — szólalt föl Koháry ur. — Ez a kerület mindig demokrata volt, 96-ig mindig függetlenségi. Addig én is az voltam, mert az volt a többség. De e mellett mindig demokrata voltam. Nekem demokrata követ kell. Kérjük fel Budapestről a Sümegi urat jelöltnék, az egy nagy demokrata . . .

Hogy hitták azelőtt? — kérde Szájas János.

— Hát tudom én, hogy hitták? Még tegnap is Sümeginek hitták.

— De tegnapelőtt Schlézingernek, ugy-e?

— Nohát, meinetwegen Schlézingernek. Mi baj az? Ő igazi demokrata.

Zsebelj Károly ur állott fel.

— Tisztelt értekezlet! Azt hiszem, egy dologgal mindnyájan tisztában vagyunk és pedigazzal, hogy a kerületben magában olyan vagyonos ember többé nincs, aki az alkotmányos költségeket viselni képes lenne. Mert ezek jelenleg nem lesznek csekélyek. Koháry ur helyesen mondá, hogy e kerület mindig 48-as volt, tehát erős küzdelmünk lesz a 48-asokkal s ha elveinket, a szepölten, tiszta szabadelvűséget diadalra akarjuk juttatni, arra bizony pénz kell és pedig sok pénz. Ezt közölünk senki sem győzi meg. Azért én azon alázatos indítványt terjesztem elő: méltóztassék a mélyentisztelt értekezletnek egy szűkebb bizottságot kiküldeni, mely alkalmas jelölt iránt szétnezzen és mihelyt ilyet talált, az értekezletnek azonnal jelentést tegyen.

Általános helyeslés közepette küldetnek ki a szűkebb bizottságba Nagyfejeő Eörs ur, Szájas János és Zsebelj Károly urak s az értekezlet eloszlik.

(Utazás egy jelölt körül.)

A déleesti órákban egy szorgalmasan törülköző deputáció áll dr. Billegő egyetemi tanár ajtaja előtt és vár bebocsáttásra. A szobalány ámulva látja a kövér urakat itt, hol rendesen csak indexszel járó ifjak szoktak megfordulni, majd bebocsátja őket az előszobába, névjegyet kér és eltűnik. Nemsokára az egyetemi tanár nyitja meg a belső ajtót s eléjük jön.

— Isten hozta az urakat! Méltóztassa-

NAPI HIREK.

A hajdu-dorogi püspöki helynök.

Éppen tegnapi lapunkban emlékeztünk meg arról, hogy küszöbön áll a hajdu-dorogi püspöki helynöki méltóság betöltése és hogy ez részben a magyarság diadalával végződik, mert a méltóságot kipróbált magyar pappal fogják betölteni Lengyel Endre nagykállói magyar gör. kath. esperes személyében. E hír már megis vársult, mert a kinevezés megtörtént és a kipróbált magyar Lengyel Endre nevezetett ki a dorogi gör. katolikus hajduk püspöki helynökéül. Ezen örvendetes kinevezésről és az új püspöki helynök érdemes és kiváló személyéről a következőket írja lapunk egyik szabolcsmezei munkatársa:

A hajdu-dorogi püspöki külhelynökség 1895. év október havától üresedésben álló stállumát a munkácsi püspök Firczak Gyula betöltötte, kinevezvén ezen egyházi mint politikailag nagyfontosságú és diszes állásra Lengyel Endre nagykállói esperes-lelkész s egyházmegyei szentszéki tanácsost. A magas műveltségű, mély tudomány és kiváló jeles tulajdonokkal megáldott új vicarius már évtizedeken keresztül, különösen Szabolcs, Szatmár és Hajdu vármegyék területén, ugyszólván jobbkeze volt a püspöki kormányzatnak, mert minden egyházi vitáskérdés elbírálása, házassági peres ügyek elővizsgálata, tanügyi dolgok elintézése az egyházi főhatóság által

Lengyel Endre esperes-lelkészre bízott, a ki minden megbízásának mindig derekasan megfelelt. De kiváló fényes erénye a legujabban kinevezett g. kath. magyar vicariusnak azon lángbuzgalom, a melyet a magyar nyelvnek az isteni tisztelet alkalmazásánál lelkeszi működése alatt hazafias sz. lelkesedésével kifejtett! Egyik tántorithatlan vezére volt azon lelkes kis tábornak, a mely fáradságos s évtizedeket felölelő munkálkodásával most már a győzelem édes érzelmével szemléli az édes anyai magyar nyelvnek általános elterjedését a gör. kath. isteni tiszteletben s hallja felhangzását templomaink szentelt ívei alatt. Ezért talál szívünk ezen egyházi méltóság betöltésében igazi hazafias örömet, mert jól tudjuk, hogy Lengyel Endre új vicarius személyében, — mint a szabadságharcban elesett Vasvári Pál anyai ágon leszármazó unoka öcsésében — Firczak Gyula megtalálta azon munkás férfit, a ki tudományával, bölcs tapintatával és erélyével nemcsak az egyházi kormányzatban lesz hatalmas kisegítője, de hivatott munkatársa lesz azon hazafias törekvésben is, hogy a magyar ajku gör. katolikusok édes anyai nyelvüknek oltári nyelvvé való szentesítését a római sz. széktől megnyerhessék.

Egy szabolcsi.

„Búrok harcza“.

(Egy költemény sikere.)

Lapunk jul. 18-iki számában közöltük Kósa Barna ev. ref. egyházi számvevőnek, a régóta hallgató poétának, a „Búrok

harcza“ című költeményét. Talán az angol klub tagjait kivéve, városzerte tesszéssel fogadták s több helyen nyilvánosan felolvasták e verset, — mely úgy látszik — a közhangulatnak adott szerencsés és találó kifejezést. De nemcsak Debreczenben, hanem a vidéki poétákat rendszerint kevésbe vevő fővárosban is figyelmet keltett ez a vers, a mi az bizonyít, hogy lapunkból a „Hazánk“ című budapesti lap, július 21-iki számában, egész terjedelmében átvette azt, a mi egészen szokatlan dolog, mert a vidéki lapokban már megjelent verseket a fővárosi lapok nem szokták közölni s egyáltalában kevés figyelemre méltatják a vidéki szépirodalmat. E verssel azonban — mint látjuk — kivételt tettek. A „Hazánk“-ból elolvasta ezen verset W a n d e r N a t h K á r o l y, Budapesten lakó holland származású magánzó is, ki azon kérelemmel fordult a vers szerzőjéhez: engedje meg, hogy ő azt holland nyelvre lefordíthassa. Ha a fordítás sikerül, a miben erősen bizik, elküldi a verset Krüger tranzváli elnökhöz s felszólítja őt, hogy nyomossa ki harmincezer példányban a búr harczosok számára. „Mert — írja W a n d e r N a t h — a vallásos kedélyű bürokrata bizonyára nagy hatással lesz ezen költemény, melynek végén csaknem a praedestináció magasztára emelkedő, erős kálvinista hang csendül meg!“ Kósa Barna természetesen szívesen megadta versének lefordítására az engedélyt s csak annyit kötött ki, hogy a holland fordítás neki is megküldessék; a holland nyelvet teljesen értő dr. Nagy Zsigmond főiskolai tanártól majd megtudja, hogy a fordítás hü-e? Ha tehát a fordítás sikerül, könnyen

nak. Kérem, ide. Szolgálhatok egy szivarral? Parancsoljanak.

Nagyfejeő Eörs ur fölemelkedik a pamlagról.

— Nagyságos uram! Mélyen tisztelt nagy hazafi! Messze bérczes hazánk határán tul ösmeretes Nagyságod nagyneve, nagy tudománya révén, melylyel dicsőséget szerze hazánknak.

A tanár szerényen pirulni iparkodott.

— Hozzánk, a bakfüttyi választókerület szabadelvű pártjának intéző bizottságába is elhatolt e nagy hír és lelkes dobogásba juttatá sziveinket azon gondolat, hogy esetleg, ha kegyeskednék atázatos kérésünket meghaladni s a jelen cikluson kerületünket az országgyűlésen képviselével megtisztelni.

Szájas és Zsebelj urak lelkesen éljenek. A tanár szíves arcza elkomorodik.

— Mélyen tisztelt uraim, én elette különösnek találok az Önök szíves felszólítását, melyre érdemtelennek érzem magamat. Különösnek azért, mert hiszen Önök még nem is tudják, hogy én, ki a politikában aktív részt sohase vettem, mily pártálláshoz tartozom.

Nagyfejeő Eörs ur elvörösödik s int Szájas Jánosnak.

— Nagyságos uram! — kezdi Szájas ur, — mi Nagyságod személye iránt viseltünk oly bizalommal, hogy bármely politikai programmal is örömmel üdvözljük. Tudjuk azonban eddigi tudományos működéséről, mint az egyetemes jogtörténet tanáráról . . .

— Egyetemes világtörténet . . . javítja ki a tanár.

— Igen, világtörténet, — mondja Szájas ur, hogy azt az európai szabadelvűség nagy elvének hangoztatásával méltóztatik előadni, ezért bizik a bakfüttyi szabadelvű párt is Nagyságodban, hogy a középkori sötétség s az egyoldalú nemzeti sovinizmus ellen védbástyát találанд Nagyságod személyében.

Billegő tanár urnak igen gyanus ez a lelkesedés s mielőtt nyilatkoznék, eszmecserébe bocsátkozik a jelölt-kereső urakkal. Megtudja tőlük, hogy sok mindenkit felkértek már a jelöltségre, de minden jelölt fázott a 40 község választóinak behozatalától, mely most legalább is 40.000 forintot jelent. Még a lipótvárosi kaszinóban is kopogtattak jelöltért (ott igaz, hogy 60.000 forintért kinnálták a kerületet) de ott se harapott bele senki. Ekkor ölik Zsebelj Károly urnak eszébe dr. Billegő neve, kit, mint az egyházközség tanácsbíráját névről ismer s ki gazoag ember hírében áll. Ez tán elvállalja, c ak ügyesen kell beugratni. Igaz, hogy már közöttük is felmerült a pártállás kérdése, de Zsebelj Károly gyorsan elütötte ezt.

— Barátim, akinek pénze van, az a pénzpárthoz tartozik s nekünk voltaképpen pénznárti jelölt kell. Menjünk.

A szép borszó és szivarszó melletti beszélgetésnek egy nagy kosár lón az eredménye: dr. Billegő sem vállalta el az árva mandátumot.

Pakolj, Pista!

(Egyhangu lelkesedéssel.)

Nagyfejeő Eörs ur előadván küldetésük és eljárásuk nemleges eredményét, maga és társai nevében visszateszi a megbízást a mélyen tisztelt értekezlet kezébe Kéri az értekezlet bölcs határozatát.

Koháry Mór ur nincs meglegedve a küldöttség eljárásával s kérdi, jártak-e Sümegi urnál, a nagy demokrata vezérnél? S ha nem jártak, miért nem jártak?

Zsebelj Károly ur rögtön válaszol:

— Nem jártunk, mert az szegény fráter, érti! It garast sem adhat a választási költségekre, érti?

— De demokrata — erősködik Koháry ur.

— Döfje meg, ha pénze nincs.

Nagytisztelű Szátyár Béni ur emelkedik föl szólásra.

— Mélyen tisztelt értekezlet! En függetlenségi és 48-as elveim csorbitatlan fenntartás val léptem be a szabadelvű pártba. („Tudjuk! Tudjuk!“) E szent elvek érvényesítését látom akkor, midőn indítványozom, hogy az eljárás küldöttségnek nagyon is fáradságos fáradozásaiért köszönetet szavaztatni óhajtók („Éljen!“) s kérem az értekezletet, hogy helyi jelölt állítását kísérelje meg. (Helyeslés.)

Az elnök köszönettel veszi polgártársai szíves elismerését s kéri, méltóztassanak jelölni, vagy javasolni valakit.

Szájas János ur kér szót.

— Mélyen tisztelt értekezlet! Budapesti tapasztalataink azon megdöbbentő ténynyel ösmertettek meg bennünket, hogy

megettörténhetik, hogy a búrok egy magyar poéta lelkesítő verse mellett fogják az angolokat puskavégre venni!

Városi közgyűlés.

A július havi városi rendes közgyűlés meghívói ma küldettek szét. E nyári közgyűlésnek több fontos tárgya lesz, ezért előre is felhívjuk a bizottsági tagokat a megjelenésre. Julius hónap 25-dik napján, csütörtökön délelőtt 9 órakor tartják meg a közgyűlést, melynek tárgyai ezek: 1. Polgármesteri jelentés az 1901. évi május és június hónapokról. 2. A nagyméltóságú m. kir. Belügyminiszter Urnak 34294/1901. sz. rendelete, amelylyel a városi nyomda alkalmazottjai állandósítása tárgyában hozott közgyűlési határozatot jóváhagyja. 3. A nagyméltóságú m. kir. Földmívelésügyi Miniszter Urnak 4447/eln. sz. rendelete a gazdasági tanintézet céljaira ez ideig szolgáló épület átengedése és a Pallagon épülő új tanintézet vezető közúti vasút kiépítése tárgyában, tanácsi javaslattal. 4. Temesvár sz. kir. város törvényhatóságának átírata, melylyel az iparostanonez iskolai szorgalomidő megállapítása iránt az országgyűlés képviselőházához intézett feliratát, hasonszemű felirattal leendő támogatás végett megküldi. 6. Tanácsi javaslat a birtok határjelzés tárgyában 259/12074—1898. bgy. sz. határozattal alkotott szabályrendelet életbe léptetése iránt. 7. Debreczen sz. kir. város utadó alappénztárának 1899. és 1900. évi zárszámadása. 8. Tanácsi előterjesztés az italmérsi jövedék tiszta jövedelmének többletéből az 1898-ik évről elmaradt részesei összeg tárgyában. 9. Tanácsi jelentés arról, hogy közgyűlési felhatalmazás folytán a m. kir. soproni honvéd főreáliskolában levő Andaházy Szilágyi Mihály-féle alapítványi helyre Szentjóni Elemért mutatta be. 10. Az elemi iskolák építése és fejlesztése ügyében munkálkodott vegyes bizottságnak jelentése, tanácsi javaslattal. 11. A kegyes

hazánk szívében nincs meg többé a közügyek iránti azon égő lelkesedés, melyet jogosan várhattunk volna. Más alkalommal örömmel fogadták a felajánlott mandátumot, és megtiszteltetésnek vették, — ma azonban alig állottak velünk szóba. Ily viszonyok között, midőn a szent haza szeretete ennyire kihalóban van, szerény igényűeknek kell lennünk a közügy embereivel szemben. Indítványozom tehát, hogy miután Hallgatag Ambrusnak eddigi fáradozásait küldöttséggel meg nem köszöntük, egy innen kiküldendő száz tagu deputáció ajánlja föl ismét neki a mandátumot, miután az általában szokás, hogy a lépő követnek újból fölajánlják a megbízatást. S majd nehányan körül vesszük őt és rábirjuk, hogy még egy cikluson hozza meg az áldozatot s amely közmegelegedésre kerületünket eddig képviselte, a jövő 1901—1906-ik ciklusra is képviselje érdekeinket.

Egyhangú lelkesedéssel elfogadják az indítványt s a jelenlevő tizenöt tag azonnal kiküldi magából a száztagu deputációt, mely Sonkásra kiszállván, Hallgatag Ambrus urat újból fölkeri a mandátum elvállalására.

(Hirlapi hir.)

„A bakfüttyi kerületben a jelenlegi képviselő, Hallgatag Ambrus fog ismét felépni. Hir szerint a Kossuth-párt és a néppárt is állít ellenjelöltet.“ (Hallgatag Ambrus ur csak ezen feltétellel vállalta el a jelölést, hogy az alkotmányos költségek legalább is háromfelé oszoljanak meg.)

Vén Sas.

tanítórendi róm. kath. főgymnásium felügyelő bizottságába két tagnak a város részéről kiküldése. 12. Tanácsi előterjesztés a Barcsay-féle ház ondódi földjének eladása és e végből az 1886. évi XXII. t.-cz. 110. és 164. §§-okban előirt eljárások foganatba vétele iránt. 13. Névszerinti szavazás másodizben a Deák Ferenc-utcai Löfkovits-ház kisajátítása tárgyában. 14. Félévi jelentés a gyámügyek állásáról az 1901. év első feléről. 15. Tiszti főügyési félévi jelentés a város peres ügyeiről. 16. Illeték nyilvántartó és egy irnok választása, valamint ezen választások által esetleg üresedésbe jövő állások választás utáni betöltése. 17. Tanácsi előterjesztés a város erdőbirtokain termelt famennyiség hazaszállítása céljából iparvasutnak házi kezelésbe vétele, illetve házilag kiépítése iránt. 19. Tanácsi előterjesztés az „Arany Bika“ szálloda és a nagyerdei vígadó együttes bérbeadása iránt és ezzel együtt előterjesztés az „Arany Bika“ szálloda épületének kibővítése iránt. 20. A számmonkérészekhez egy tagnak választása. 21. Hauer Bertalannak, mint a debreczeni szállodások, kávézók, vendéglősök ipartársulata elnökének felebbezése a 6418/1901. számú tanácsi határozat ellen, a melyben a dalársulatok működése nem tiltatott be. 22. Tar János és neje balmazújvárosi lakosok kérvénye tulajdonjoguk bekebelezésének engedélyezése iránt. 23. A debreczeni vadásztársulat kérvénye bérleti szerződésének meghosszabbítása iránt. 24. Tanácsi előterjesztés beerdősítés céljaira póthitel engedélyezése iránt. 25. A debreczeni dalegylet kérvénye a folyó évben tartandó tiszavidéki dalosszövetség ünnepély költségeire 900 korona segély adományozása iránt. 26. A debreczeni ipartestület kérelme ingyen nyomtatvány engedélyezése iránt. 27. Debreczeni kézügyesítő egyesület segély iránti kérelme. 28. Tanácsi előterjesztés a tisztlovaregylet által a folyó évi október havában Debreczenben rendezendő tiszti löversenyre egy 2000 koronás díjnak felajánlása iránt. 29. A városi irnokok kérvénye lakbér-átalány emelése iránt. 30. Rendőrőrsparancsnokok fizetésemelés iránti kérelme. 31. A hajdu-legénység hasontárgyukérelme. 32. Közrendőrök hasontárgyukérelme. 33. Hegedüs Ferenc polgárosítás iránti kérelme. 34. Nagy Sándor kegydíj iránti kérelme. 35. Szücs Bálint kegydíj iránti kérelme. 36. Krasznai Ferenc volt illeték-nyilvántartó nyugdíjazási ügye. 37. Özv. id. Tóth Ferenczné özvegyi segély megállapítás iránti kérelme. 38. Tarcsai Mihály lovasrendőr nyugdíjaztatása. 39. Tanácsi előterjesztés özv. Kiss Sándorné özvegyi segélye és két kiskoru gyermeke nevelési járuléka megállapítása tárgyában. 40. Dorsch Hugó községi kötelékbe való felvételének kilátásba helyezés iránti kérvénye. 41. Szabadságolás iránti kérvények. 42. Dr. Winkler Jenő orvos tudori oklevelének kihirdetése. 42. Hegedüs Sándor közbádoghídi ellenőr állatorvosi oklevelének kihirdetése. 44. Baba oklevelek kihirdetése. Debreczen 1901 július hó 18. Polgármester helyett: Vecsey Imre tb. főjegyző, tanácsok.

Szakadás a kereskedők táborában.

A kereskedők országos képviselőtének a megteremtésére célzó mozgalomban, amely ismét a fővárosba összefutó centrális szervezettel kívánta azokat az intézményeket csoportosítani amelyek a vidéket agyonnyomják, hallatja szavát a közvetlenül érdekelt vidék. Egymásután foglalnak állást e kérdésben a vidéki kereskedelmi testületek, amelyek élén a zászlót a deb-

reczeni kereskedelmi csarnok bontotta ki. Eddig 10—15 vidéki egyesület csatlakozott az ellenakcióhoz, amelyeknek felhívása folytán a debreczeni egyesületek most körlevelet intéznek az összes vidéki kereskedő egyletekhez és szakegyesületekhez, hogy azokat a csatlakozásra felhívják.

A körlevél nyílt hadüzenet a június 16 án Budapesten megtartott értekezlet akciójának, illetve az ezen értekezlet által kiküldött előkészítő bizottságnak. A körlevél nyíltan kimondja, hogy a debreczeni és a hozzájuk csatlakozott és csatlakozó egyesületek nemcsak hogy bele nem mennek a budapesti értekezlet által kontemplált szervezetbe, hanem külön országos szervezetet létesítenek, melynek alapszabálytervezetét a debreczeni egyesületek készítik el és a tervezet megvitatása végett Debreczenbe értekezletet fognak egybehívni. A terjedelmes körlevél mindenekelőtt felpanaszolja, hogy a debreczeni egyesületek által az értekezletre intézett átirat fel nem olvastatott, fontos észrevételeik figyelmen kívül hagyattak, főleg pedig, hogy az értekezlet éppen semmi tekintettel sem volt a vidéki kereskedelem legfontosabb érdekeire, sőt azt a »budapestiek« nem létezőknek mondták. Ez a válaszuk egyelőre a vidéki kereskedőknek a Budapesten kezdett centralizáló mozgalom vezetőihez, s amint a jelek mutatják, a vidéki kereskedők egyáltalán nem halandók arra, hogy felfalassák magokat a budapesti czápák által.

A nyilvántartói állás betöltése.

A városi nyilvántartói állást a csütörtöki közgyűlésen töltik be a városatyák. A pályázók között ott találjuk Zoltai Lajos buzgó városi segédlevéltárnoknak a nevét is, a ki már régi dolgos, buzgó tisztviselője a városnak, de mint közgazdasági író és a kalvinista Debreczen multjának ősmertetője és kutatója is maradandó érdemeket szerzett. Érdemes arra, hogy előhaladását partolják.

Emlékezés Debreczen egykori fumei barátjairól.

A „Hazánk“ fumei levelezője a fumei állapotokról emlékezőn, érdekesen emlékezik azon közeledésről, midőn Fiume és Debreczen együtt barátkoztak, egymást a tűzhelynél felkeresték és örök barátságot fogadtak egymás és az édes magyar haza iránt. Nohát ennek a fogadalomnak a fumei oszlopait, az egykor Debreczenben vendégeskedő lelkes fumei olasz magyar barátokat elsöpörte az ottani új rendszer. — Itt adjuk az érdekes levélnek Debreczenre és Debreczen egykori lelkes fumei olasz magyar barátjaira vonatkozó részét:

Történt az urnak 1894 ik esztendejében, hogy Fiume elhatározta Debreczennek, a nagy alföldi városnak meglátogatását. — A vizestenger a száraztengerhez indult látogatóba s Adria hullámai szerelmes üzeneteket uttogtak a Hortobágy porfelhőjéhez. Valami dalárünnepélyen szerelkezett össze a két

nevezetes város, azért kellett most a koma ságot latogatással dokumentálni. Megérkeztek hát Debreczenbe négy-ötszáz, fiúmei öregek, ifjak, nők és férfiak. Vezette Ciotta, a jó öreg podeszta s ott volt a város akkori összes vezérferfia, Dall Asta úr és a többiek nagyobb harmónia kedvéért magukkal hozva a város zenekarát is. Megelőzőleg alkalmi lap jelent meg olasz és magyar nyelven. — Amazt Fiume kitünőségei töltötték meg magyarbarátságban tuicsorduló ömlengésekkel, szolgáltatván bele prózát, verset, kótát és rajzot. A magyar rész élén valának gróf Batthyány Lajos, a kormányzó és gróf Batthyány Tivadar, a képviselő lelkesítő közleményei, a boldog emlékü Körösy Sándor pedig igen alaposan foglalkozott Fiume közjogi helyzetével. A többi hasábot Debreczen város intelligenciája töltötte meg szívélyes soraival, ezek közt a városi és megyei hatóság, királyi táblai bírák, jogakadémiai tanárok egyházi notabilitások, egyszóval mindenki, a kinek neve és sulya volt Debreczenben.

El lehet képzelni, milyen szent fogadások történtek akkor: örök frigyot kötött egymással Fiume és Debreczen városa. Leginkább a szepességről nézték feltékenyen a nagy randevut, mert eddig ezek a németajku magyarok házassodtak össze és cseréltek diákot debreczenben, most már ennek — legalább egy időre — vége szakad és Fiume, a szerencsés vetélytárs ütötte ki a nyeregből a jó cipiszereket.

Régen volt, talán igaz sem volt, mert a mikor most kerestük volna azokat, akik néhány esztendő előtt még lelkes barátaink voltak, azokat nem találtuk sehoh. Nincs azoknak helyök sem a rapprezentanczaban, sem a városi hatóságban, sem a kormányzótanácsban, egyszóval kiirtódtak, kipusztultak és kivesztek minden irányadó helyről, úgy hogy irmagjuk sem maradt. Mit interjuzgassunk ezeknél az uraknál, akik elvesztették befolyásukat, mivelhogy . . . magyarok valának?

— Mondok én önnek egy olasz dalocskát, — mondá a debreczeni csoport egy előkelő férfia. Így (Ezután lefordíthatlan magyar ellenes szitkokat tartalmazó verset szavalt el) . . .

— Lássá, folytatá, ezt a dalocskát dalolták két esztendő előtt azok az urak, akiket most a kormány paktumra lépett. Mikor látták, hogy rendes uton velünk nem boldogultak, megfogadtak vagy háromszáz ingyenélőt, akik az utcán járókelő magyarokat bántalmazták, a közuti vasutat magyar felirataért megtámadták, a magyar czégtáblákat megdobálták, egyszóval teremtettek egy olyan csoportot, mely eddig talán azt sem tudta, mi a különbség az olasz, a magyar és a horvát közt, most pedig egyszerűen Fiume közvéleményének képviselőivé lőnek . . . A sajtó komolyan vette őket, a kormány megijedt tőlök. Így erősödtek meg a hátok mögött álló elemek, így született meg a fiúmei irridentizmus. Jóhiszemű elemek is csatlakoztak hozzájuk, akiket a bukkott kormány regíme bombaszerű eljárásai böszítettek fel és igazán féltették nemzeti-ségüket és nyelvüket. A többit tudja ön . . .

— És e régiek, vagyis önök? — kérdeztem tovább.

— Mi régiek . . . a régiek maradtunk, mert bár a nagy közigazgatási sztrájk után létre jött paktum éppen bennünket, a magyar barátokat, a magyarság legmegbízhatóbb barátait helyezett sarokba, nem nehezeltünk, mert belátjuk, hogy az új érának nehéz helyzete volt és azokkal kellett egyezsége lépnie, kik itt jelenleg az erősebbek és így szép csöndesen visszavonultunk . . . Bizony, a régi debreczeni kirándulók közül nagyon kevesen vállalkoznának

arra, hogy újabb expediciót vezessenek a magyar Alföldre . . .

— Akkor hát nem is igen keressük fel ezeket az urakat . . .

— Oh, minék is! Ciotta podeszta Rómában lakik, bár most éppen közöttünk időzik, magánügyekben. Az új helyzet urát, Maylandert, fölkeresheti Budapesten, mert legközelebb már a közigazgatási törvény szék bírájává nevezik ki. . . .

A debreczeni egyházmegyei ev. ref. tanító-egyesület közgyűlése.

Tegnap tartotta meg évi rendes közgyűlést az egyházmegyei tanítóegyesülete Debreczenben az egyháztanács közgyűlési termében. A reggeli vonatokkal érkező tagokat a helybeli ev. ref. tanító-testület tagjai fogadták s a Péter Pál vendéglőjében villásreggelivel vendégtelték meg, melynek elköltése után 9 órakor átvonultak az egyházi épülethez s megkezdődött a tanácskozás a „Jövel Szentlélek“ elénekülésével és Dávidházy János esperes, tiszteletbeli elnök magasröptü imájával. Ritókh István egyesületi elnök megnyitó beszédében „Az életre nevelés“ módjával és eszközeivel foglalkozott, élesen elítélvén azt az utilitaris irányzatot, mely az elemi iskolát ipari műhelyekké szeretné átváltoztatni s követendő czélukul az értelmi képzést, vallásos és hazafias irányu erkölcsi nevelést tüzi ki. A minden ízében talpraesett és gyakorlati fejtegetést taps és éljenzés jutalmazta. A tárgysorozat többi pontjai közül kiemelkedők voltak az Uray Gyula bucsuzó-beszéde Sápny Lajos nyugdíjazott egyesületi tagról, ki félésszázados tanítói munkásságával követendő példaképen állhat tanítótársai előtt, továbbá Dulházy Dolinay Erzsébet értekezése „A tanító-egyesületi élet fejlesztéséről“ melynek pontozatokba foglalt határozati javaslata felett magas színvonalon álló vitaközlés indult meg s a melyben még a vendég kartársak is részt vettek. Ilyen volt továbbá Kereszturi István egyesületi jegyző évi jelentése az egyesület egy évi működéséről, végre Dulházy Kálmán ismertető és buzdító felolvasása az „Eötvös-alapról“ Elhatározatott, hogy a jövő évi közgyűlés Bihar-Udvariban fog megtartatni. A tisztújítás egyhangulag, közfelkiáltással történt, mely szerint elnök lett: Ritókh István (Kaba), alelnök: Mátyás József (Derecske), jegyzők: Kereszturi István (Sáránd) és Dulházy Kálmán (Kaba), pénztárnok: Bence Péter (Derecske), könyvtárnok és tanszermuzeumi felügyelő: Szabó József (Derecske.) Közgyűlés után az „Angol királynő“ nagy éttermében közeledre gyűlt össze a mintegy 80 főnyi társaság, hol Hauer Berezi izletes ételei és jó borai mellett a késő délutáni órákig együtt maradt az egyházmegyei tanítósa élén Dávidházy János tiszteletbeli elnökkel, Szele György bakonszegi ev. ref. lelkész és egyházmegyei főjegyző s dr. Tomn Béla udvari körorvos tiszteletbeli tagokkal, kikhez még Tóth Ede péterszegi lelkész csatlakozott, míg Debreczent az ev. ref. tanítókon kívül Kovács Lajos tanítóképezdei és Kozma László árvaházi igazgató képviselték. Hogy komoly és vidám hangu felköszöntőkben sem volt hiány, az nagyon természetes. Mohi.

Műkedvelő előadás Hadházon.

H.-Hadházról értesülünk, hogy a hajdu hadházi ifjuság augusztus hó 3 án, a vendéglő nagytermében a h.-hadházi ev. ref. tanítók pénztára javára zártkörű táncmulatsággal egykeköttött műkedvelői előadást rendez. Berczik Árpád egyfelvonásos vigjátékát a „Bákirálynőt“ adják elő. — Személyek:

Fülek Boldizsár: Várady Sándor, Natália neje: Simon Tónika k. a. Jozefin leányok: Bartha Ilonka k. a. Szabó Elemér: Kovács József. Fodor Thasziló: Kohn Ignác. Temesi Laczi: Kohn Herman. Gyarmathy Pista: Simon Pál. Kereszthy Ábris: Komor Imre.

A honvédszenekar az erdőn.

A budapesti I. kerületi honvédszenekar, a mely eddig is páratlan elismerésben részesült nálunk, holnap szerdán d. u. 4-7 óráig a nagyerdei Dobos pavillon előtt ténét ad.

Czirkusz.

A tegnapi rossz idő sok embert tartott vissza tegnap a czirkuszlatogatástól, de ezek ma bő kárpótlást nyernek, ha elmennek, mert a mai program igazán kitünő. Hosszabb szünet után ma lép fel ismét mint szoké Stefánia kisasszony. Fehér J. magyar bohóc, a kit még nem láttunk, ma tartja első fellépését. Lesz táncz is a 2 Angelottitól. Tréfás tornázás a 3 kinaitól és végül hallhatjuk Steidlert, a ki vidám mókáival, új élceivel már eddig is sok jó perczet szerzett a közönségnek.

Debreczeni rövid hírek.

Elfogott betörő. Vislovsky József rovvott multu csavargót, aki a Nánassy Lajos kereskedő üzletébe betörést kísérelt meg, elfogta Dobos rendőrbiztos. — **Száz korona** pénzt loptak el a Dobos pavillon főpinczértől. — **A bicskás kőműves.** Ismét kitört egy kőművesből a virtus. Vedres Mihály nevű kőműves a Deák Ferencz-utcán bicskával támadt Nagy József talygásra. — **Le-fülették a garázda kőművest.** — **A véres-fejű ember.** Bajik András olajütőben lakost Balog György és fia megverték, a miért tőlük egy eltört korsó arát követelni merie. Bajik a verekedés közben a korsóval úgy fejbevágtá Balogh Sándort, hogy annak a fejét elborította a vér, de dühe nem csillapodott, sőt még kutyájával is kergettette Bajikot, a kit a kutya is megharapott. — Ezután a három jómadár kölesönösen panaszt emelt. — Előjáróban, az utczai botránnyért mindaháromjukat 10—10 koronára büntették.

Nyilatkozat.

A szolyvai és luhi Erzsébet-gyógyviz a légzőszervek hurutjainál alkalmazható sikerrel.

Dr. Frischmann Gyula

kórházi főorvos Budapest.

A szolyvai ásványviz kitünő üdítő ital a savanykás kerti borokkal vegyítve rendkívül kellemes.

TÁVIRATOK.

— A „Debreczen eredeti távirata. —

Megtámadott grófnők.

Budapest, július 23.

Privigyén ma van a választás, Az ittias választók az átutazó Andrassy Manó grófnét és Eszterházy Miklósnét a bajnóci uton insultálták.

Veres sapka.

A debreczeni iparos ifjak a Margit-fördő disztermében jótékony műkedvelő előadást és táncmulatságot tartottak. Mindkettő sikerült. A „Veres sapka” népszínművet anták elő. A szereplők igyekeztek feladatukat megoldani.

A kecskeméti ev. ref. jogakadémián

a beiratások szeptember hó 1—8 ig tartanak; szeptember 8—15 ig folyamodás útján a tanári kar, október 15 ig nyomós okból a jogakadémia igazgatótanácsa adhat az utólagos felvételre engedélyt. Beiktatási díj 20 korona. Félévi tandíj 30 korona. Az alapvizsgálatok 1—15 ig tartanak. Alapvizsgálati díj 24 korona. A tápintézetben a joghallgatók havonként 15 koronáért kaphatnak ellátást.

Pöstyén

európai hírvételes iszapfürdőit a t. közönség külföldön is megismerhette. Specialitása: lokális iszapfürdői egyes testrészekre, melyek nagy jelentőséggel bírnak és a legsúlyosabb kóros esetekben is eredményesek. Ezen iszaptag fürdők hőfoka szabályozható és a leggyengébb szervezetűeknél is ugyanazon gyógyhatással alkalmazhatók. Pöstyén fürdő javallva van: eszterházi, kőszvényi, ischias, eszt. törések stb. eseteinél, mely bántalmaknak csodálatos eredmények értek el. Rendelj kezik új és legújabb fürdőberendezésekkel, van színház, 2 zenekar, vill. világítás, penzió. Budapesttől közvetlen vonattal 1/2 óra alatt. Prospectust és bővebb értesítést szívesen ad a fürdőigazgatóság.

Deutscholás. *)

— Válaszforma ifj. Móricz Pál urnak. —

Nincs igaza t. Szerkesztő Ur!

Mi zsidók annyira nem németesítünk Debreczenben, mint a hogy nem magyarosítanak tesszem fel Bécsben az osztrák burgerek.

Peldaul saját családomat állítom oda: Het gyermekünk van, abból öt fiu, három ezek közül saját kenyerén van. Hát tudja-e öcsém-uram, hogy épen a végett nem könynyen tudtam fiaimat elhelyezni, mert nem tudnak németül, tudja-e azt szerkesztő ur, hogy minden intelligensen kiképzett fiatal embernek németül tudni olyan előny, a melyet a gyakorlati életben jól kiaknazhat.

Jó magam még azon időtájjban nevelkedtem Pesten, mikor magyarul beszélni csak vidékről felkerült gatyás embereket hallottunk az utcán és jól emlékezem csodabogárként

*) „Németség Debreczenben” című vezér cikkemre küldetett be hozzám ez a „válaszforma.” Szívesen leadom, mert habár a cikkirő cikkemet felre is értette, nem a zsidóság volt abban megvádolva, csak egy töredék és felekezet nélkül azok, akik a „kultur sprachet” még kelletlenül is istápolják Debreczenben. Bakonyi Samu tisztelt barátom gyönyörű; hatalmas cikke, „legyünk magyarok”, után különben világos és bizonyos, hogy érez a magyar zsidó, hogy kell érezni a magyar zsidónak. Mindazáltal szívesen és örömmel adom le eme cikket is, mivel ha egyszerűbb felfogással is, de szinte a magyarság mellett tanuskodik. Ez nem volt két ségbevonva, csak hibákra, félszavakra mutatattam rá, melyeknek megrogzése és szándékossága azonban bármely magyar földön honos részéről bűn. Szívesen adom le tehát e jóízű cikket, melynek szép, hazafias célja még a tévedéseit is menthetővé teszi. Szerk.

tekintettük az olyan embert, a ki az utcán magyarul beszélt, utána szaladtunk seregestül és spechmichlinek (szalonna nyelőnek) csufoltuk, persze németül; természetes és magától érthetőleg én nem igen tudtam magyarul, mikor azelőtt 28 esztendővel ide kerültem nem Debreczen városába, innen nősültem és hét gyermekem közül egyetlen egy sem tud németül, olyannyira nem, hogy épen egyik fiamnak a gyakorlati életben szüksége volt volna a német nyelvre, kénytelen voltam drága pénzen németül taníttatni. Ezen egy családdal csak azt akarom bizonyítani, hogy mi nem németesítünk, de ha van köztünk a ki német volt, itt magyarrá válik.**)

A vád a zsidókat illetőleg, hogy németesítenek nem állhatja meg helyét, hiszen már annyira nem tudunk németül, ha elvéteve szükségünk van a német szóra a grammatika és lexikon segítségével tudunk csak boldogulni.

Ellenben, mit találunk, azt, hogy egyes szakmáknál épen innen Debreczenből a törzsgyökeres ref. magyarok bocsátanak ki német árjegyzéket, nézze csak meg t. szerkesztő ur a sertéskereskedőket, ott vannak a legtörzsgyökeresebb református czivisek, nem-e mindegyik kénytelen németül beszélni, nem-e mindegyik németül leveleztet, vagy levelezik.***)

Ne minket zsidókat okoljon a deutscholásért, hanem a még mindég elmaradt kultúránkat****, iparunkat, kereskedelmünket, a mely nolens volens rászorit bennünket — akár vagyunk zsidók, keresztények vagy mohamedánok — a németre.

Akárhány ideplántált debreczeni zsidó család van a hol a családfőn kívül nem is tudnak németül.

Azért, hogy az ideszakadt utassal, vagy utazóval**** germanizálunk, nem vagyunk

**) Ez a derék. Épp azért harszolok én is. Szerk.

***) Megengedem. De ép ezen hogy úgy mondjam „kényszer” alól kell emancipálni mindenkinek magát. Ha még a külfölddel és külföldre kényszerűségből használja is egyik-másik a német vagy bármi idegen nyelvet, de itthon, tesszem a kávéházi kapuczinerek által édesített szórakozások közben ne használják azt. Ez már nem üzleti kényszer, ez már a német nyelvnek felő helyezése a magyarnak. Ezt irtani, ezt kerülni kell. Szerk.

****) A kultura mindig olyan szellemű és öltözetű, a milyennek tesszük. Oláhországban például oláh-franciás, de ebből nem következik, hogy nálunk német-magyar legyen. Mi magyarok vagyunk, tehát nem német, de magyar alapon kell szervezni hazánk jobblétét. A német reánk az elnyomást, a kijátszást jelenti és az a legnagyobb szégyenünk, hogy megerősödött bennünk az a balhit, mi már csak német mód szerint boldogulhatunk. A német mindig kijátszott, kihasználta bennünket, legyünk tehát magyarok. Szerk.

****) Helyes. Elfogadom, hogy az ideszakadt utassal, ki itt országot ösmerni tanulni akar, beszéljünk, ha tudunk, a saját nyelvén, kalauzójuk a saját nyelvén. Nem kifogásolom. De ellenben ha valaki nyerekedni, üzérkedni, vállalkozni a magyar föld zsirját, savát idegenbe kivinni jó hozzánk, állandóan összeköttetést tart velünk, ettől bizony már a reá váró haszon fejében is megkívánhatjuk, hogy tanulja meg a nyelvünket és saját tűzhelyünkönél igyekezzék magát velünk édes nyelvünkön megértetni. En azt hiszem, hogy ez egész méltányos, nemde? Szerk.

elítélendők, avval legfeljebb istápoljuk, dokumentáljuk a magyar vendégszeretetet, hogy hát hazánkba jöhet bármilyen nyelvű, akár német, akár talián, angol vagy francia, sőt még a muszkát is szívesen fogadjuk és gagyogunk az ő nyelvén.

Meg elvégre hát olyan nagy szégyen az, ha tudunk németül? Nem-e tartjuk ezt is a műveltség***** bizonyos fokának? Nem jajdul fel lépten nyomon a társadalom, hogy mi magyarok nem vagyunk elég műveltek? És ha akarunk műveltek lenni, akkor le-törlik a nimbusunkat!

Hiszen jó szerkesztő öcsém uram is tud németül, sőt nem egyszer hallottuk már szépen folyékonyan beszélni, azért nem itéljük el, sőt meg vagyunk róla győződve, ha egy német ember vendégje érkeznek a nyílt utcán is merne vele diskurálni; no már most fellázadna a város, hogy a „Debreczen” n. é. szerkesztője germanizál?*****)

A zsidók — ha beszélnek is németül — jó magyarok.

Egy zsidó.

***** No-no! Eötvös Károly irásban bevallotta, hogy a magyar nyelven kívül nem beszél más nyelvet. Azért mégsem hiszem, hogy tisztelt barátom kevésbé műveltnék tartaná a vajdát!

Szerk.

*****) Való igaz. Tudok németül. És ezt nem is tartom bűnnek, csak azt, ha ily törzsökös városban, mint Debreczen, annak a használatával szükség nélkül, sőt tündetőleg élünk. Ezt én állatánosságban mondtam és nem egyedül a zsidókra és nem is az összes zsidóságra, a kik a legszebb uton haladnak a „legyünk magyarok” című gyönyörű cikknek és e cikk írójának, dr. Bakonyi Samunak a vezérelvét követve. Szerk.

IRODALOM.

Intés

Kardot nyel egy kisasszony

A Barnum czirkuszában,

Eitünik a veszélyes ércz

A biborszínü szájban.

Vigyázzon, ah kisasszony:

A nyelvit el ne nyelje,

Kardnál bizony veszélyesebb

A nők beretva-nyelve.

Sebestyén diák.

A Természet.

Dr. Lendl Adolf és Lakatos Károly gyönyörű folyóiratának ezen havi második száma is gazdag, válogatott tartalommal jelent meg. Gyönyörű és tartalmas cikkek jelentek meg benne az állattan, vadászat és halászat köréből. A két jeles és tudós szerkesztőn kívül a szakírók és festőművészek egész előkelő gárdája működött közre a folyóiratnak ilyen sikerült és elismerést érdemlő kiállításán. A Természet a Halászat melléklapjával együtt egy évre 8 korona, kiadóhivatal Budapest, II., Donáti-utca 7 szám.

Beküldött irodalmi művek.

Szerkesztőségünkhöz újabban az alábbi művek küldettek be:

„Ujabb költemények“, írta Nagy Károly. Szerző sajátja. Ára 1 forint. Makó. Nyomatott Kovács Antal könyvnyomdájában 1901.

„Családi nevelés“. Jellemképző oktatás beszélgetéseiben és példákkal. Írta Csiky Lajos debreczeni theol. akad. tanár. Kiadja a „Magyar Pestalozzi“ kiadóhivatala Budapest. Ifjabb Nagel Ottó bizománya. Ára 2 korona.

„A megrendelések gyűjtéséről“ szóló 1900 XXV. Törvényzikk kiegészítve az arra vonatkozó rendeletekkel és elvi jelentőségű határozatokkal. Budapest, 1901. Grill Károly es. és kir. udvari könyvkereskedése.

A hajdu böszörményi hat osztályu ev. ref. gymnasium értesítője az 1900-1901-ik tanévről. Közvetteszi Péter Károly igazgató. H.-Böszörmény, Nyomatott Szabó. F. könyvnyomdájában 1901.

E beküldött műveket ismertetni fogjuk.

CSARNOK.**Nagy Napoleon császár katonája.**

(Eckmann-Chatriantól.)

Fordította: **Ifjabb Móríc Pál.** 9.

De én is oly boldog voltam, hogy kisémet tudtam mondani. Majd miután a téli gúnyából kivetkeztem, eszembe jutott jóvetelem tulajdonképpen ezéja. Szerettem volna Katiczának valami nagyon, de nagyon szépet mondani. Hanem az én nyelvem nem volt ahhoz még elég sima s így egyszerűen csak ennyit mondtam:

— Nézd csak Katika, mit hoztam a névnapodra. De megcsókollak elébb, aztán kukucskálhatsz csak a skatulyába.

Mosolyogva nyújtotta a kedves rózsás arcát. Gretel néni is hozzánk lépett. Katicza pedig ügyesen, finoman kibontotta a csomagot, aztán felnyitotta a dobozt. A háta mögött állottam, de majd kiszakadt a szívem. Félttem, hogy nem találja szépnek. De Katika összecsapta a kezét, meglepetve kiáltotta:

— Óh Istenem! Micsoda gyönyörű!... Hisz ez egy óra.

— No igen, bizonygatta Gretel néni is. De még micsoda szép óra. Sohasem látam még ilyen szép órácskát. Majdnem olyan, mintha ezüsből volna.

— De hiszen ezüst is, szólt Kata kérdőleg reám tekintvén.

— Hát az is nénikém, mondám én. Csak nem gondolja, hogy ezüstözött réz. Hiszen életem legdrágább kincsét csak nem családom meg ilyen hamisítással? Nagyon utolsó ember már az olyan.

Katicza ezt hallván, mindkét karjával körülölelte nyakamat. És amint így melegítettük a szívünket, gondoltam: — ez életemnek a legszebb napja.

Még jobban magamhoz szoritottam kis kedvesemét, miközben Gretel néni újból megkérdezett:

— Aztán micsoda festés ez itt az óra üvegen?

Annaira elfogódtam, hogy nem tudtam válaszolni sem. Csak amidőn már egymás mellett ültünk és Katimat derékon öleltem, ekkor tértem reá az órára, kezembe fogván azt:

— Kedves Greti néni, ez a festés egy szerelmes párt ábrázol, nevezetesen Bertha Józsefet és Bauer Katát, akik kimondhatatlanul szeretik egymást. A Józsi rózsabokrétával kínálja kedvesét, aki imhol már a kezét is kinyújtja utána.

Gretel néni miután töviről-hegyire megvizsgálja az órát, így szólt:

— Gyere ide kedves Józsi fiam, hadd öleljelek meg. Látom, hogy jó munkás vagy, becsületére válsz a családunknak. Csak ne is tagadd, tudom én azt jól, hogy sok munkát kóstált neked ez az óra.

A lelkem repkedett örömeiben, amidőn megöleltem a nénit. Aztán pedig délig mindig a Katim kezét szorongattam. A szemünkkel majd felfaltuk egymást.

Gretel néni a tűzhely körül foglalatoskodott. Fánkot szagatott, lekvárral bélelve azt és több más nyalanságot is. Mi nem igen ügyeltünk reá. Csak akkor vettük észre, hogy elkészült az ebéd, amikor a vörös kabátját és fekete faczipóját felhuzta. Nyájasan kínálta az ebédet.

— Asztalhoz gyermekek. Elhül a leves!

Csak ekkor vettük észre, hogy már terítve az asztal. Mint a leesett hó, oly szép fehér abroszt terített fel a néni. Nagy táliban párolgott a finom tyukhus leves. A bős kancsó is felvitt téve. Meg azok az aranyos sárga, szírványos szélű fánkok is ingerletesen terpeszkedtek a széles, virágos táliban. Oly nyájas volt itt minden. A kis Kati pedig így kínált:

— Józsi, te pedig odaülj az ablakkal szembe, hogy jól láthassalak. Hanem az órát te akaszd fel, mert én nem tudom, hogy hova szokták tenni.

A nyakába kapesoltam tehát a láncot. Aztán jó étvágygyal hozzá ültünk az ebédhez. Kívül esőndes volt a hó alatt a falu. Bent a tűzhelyen ropogott, sziporkázott a tűz. Soha ennél barátságosabb, nyájasabb helyet, mint ez a nagy konyha. A sarokban, az enyhelyen ott kuporgott a nagy szürke, vadás macska is, de nem mért közelebb jönni.

Katicza ebéd után nótázni kezdett. Igen kellemes csengésű hangja volt. Én halkán utána dudoltam a nótát. És Gretel néni a rokkáját pörgette, a szüneteket annak a bűgása töltötte ki. Oly bizalmas hangulat lopódzott a szívünkbe. Ha egy nótának végét értük, más dalba kezdtünk. A néni három órakor feltálalta az ozsonnát, süteményfélét és gyümölcsöt. Nagy boldogságunkban kacagva harapdáltuk az egymás falatját. A néni néhányszor ránk is szólott:

— Ejnye, ejnye! Hagyjatok már. Olyanok vagytok, mint a gyermekek.

Egy kicsit durerzaskodott is a néni. De a szeméből kilátszott a jókedv, hogy szíve mélyében velünk együtt kacag.

Esti négy óráig évdőtünk így. Már ekkor leszálló félben volt az alkony. És a borulat homály függönyét már akasztgatta a kis falusi ablakokra. Ugy elszomorodtunk, hogy már válnunk kell. Tehát nagy bánan lehúzódtunk a tűzhely mellé, honnan a piros lángok vígan csapkodtak, fűgéntánczoltak felénk. Katicza a kezemet szorongatta, én bűnak engedtem a fejemet. Az életem odadtam volna, csak hogy maradhassak. Így gúnyasztottunk valami fölőra hozsztat, amidőn egyszer Gretel nénem reám szólott:

— Hallod-e József... Indulhatnál is már. Mert a holdvilág éjfélnél előbb ugyssem kel fel. Már pedig ha besetetedik, ily szörnyű hideg időben könnyen találhat valami szerencsétlenség.

(Folyt. köv.)

APRÓ HIRDETÉSEK.

10 szóig 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkkel szedett minden szó 4 fillér.

Ebesi ártézi viz a legjobb legegészegebb üdítő ital. Kapható minden fűszerüzetben, kávéházak és vendéglőkben. Fő-
r a k t á r : Piacz-u. 7. sz.

Kopirprés jó karban levő olesón eladó.

Szőlő bérletre kerestetik, lakható pajtára szükség nincs. Jó kezelés biztosítva. Ajánlatok a kiadóhivatalba kéretnek.

Vetőgép 13 soros, használt, majdnem új, igen olesón eladó. Czim a kiadóhivatalban.

Mérlegképes könyvelő, ki a magyar és német levelezést bírja, szabad óráiban elvállal könyvek vezetését vagy bármily irodai munkát. Czim a kiadóban.

Hetenként 30 márkát

esetleg többet is fizetünk ügyes egyéneknek, bármely társadalmi osztályból, kik a mi könyven árusítható cikkeink forgalomba hozásával foglalkoznának. Szakismeret nem szükséges. Pöppers és Gressenbach Hamburg

Szép bajusz nyerhető rövid időn a híres „Hajduságpedrő“ használata által. Egy doboz 40 fillér. Kapható Debreczenben **Tóth Béla** gyógyszerárban, valamint a készítő **Grósz Nagy Ferencz** gyógyszerésznél H.-Szoboszlón.

A dadogók és hebegők

számára tanfolyamot nyitok, az ilyenek e hó 20-ig jelentkezhetnek a Teleki-u. fuiskolánál.

Női kalap készítésben, ügyes eladásban jártas leány alkalmazást nyer Rózsa Lajos női divatüzletében Debreczen, kistemplom bazár.

Nagy Block naptárak,

mindkivül praktikusak 1901. évre 40 krért kaphatók kiadóhivatalunkban.

Tanulóul jó családból való fiu felvétetik.

Jókarban lévő**boros hordók**

jutányosan kaphatók. (100-2000 l.)

WEISZ ZSIGMOND

Budapest, VII. Szövetség u. 26. sz.

Még csak rövid ideig.
Circus LEO.

Ma kedden, július hó 23-án este fél 9 órakor **Nagy fényes előadás**, új tagok, új műsor. Első fellépte Magyarország legkitűnőbb bohócának **Fehér I.** a Wulf cirkusból. A legjobb magyar bohóc. Non plus ultra. Különlegesség. Új. Új **Nagy táncgyeveg** ujjonnan szerződött magántáncos és magántáncosnő által.

Ezenkívül fellépte a legkedveltebb művésznőknek és művészeknek.

Előadásaimat a 39-ik gyalogezred zenekara kíséri.

Helyárak: Számozott zártszék I. és II-ik sor 2 kor. I-ső hely 3-ik és 4-ik sor 1 kor. 40 fill. II. hely 5-ik és 6-ik sor 80 fill. III. hely 7-ik és 8-ik sor 60 fill. Karzati állóhely 30 fill. Deákok, katonák őrmestertől lefelé és gyermekek fizetnek: zártszéken 1 korona 20 fillér. I-ső helyen 1 korona. II. hely 60 fill. III. hely 40 fillér.

Jegyek reggel 10 órától délután 6 óráig **Schwarz** dohánytőzsdéjében (Bika szálloda) kaphatók.

Részletes műsor a jegyzedőknél kaphatók. Kutyákat a lovardába hozni rendőrileg tiltva van. Mindennap előadás, ünnep és vasárnapokon két előadás, az előadás bármilyen időben megtartatik. A n. é. kős zönség a lovardában minden idő ellen védve van.

Az előadás kezdete pont 8 és fél órakor. Péntárnyitás este 7 órától az előadás bezártáig.

Holnap szerdán **Mis Clair Laforte** jutalomjátéka.

Tisztelettel
LEO, igazgató.

Cséplőgép részek,
Lendkerekek (különféle nagyságban)
manometer (fesz mérő),

egészen új.

Ajtók, ablakrácsok, csatornarácsok,
más építkezéshez való
vastárgyak

különféle **kovácsszerszám:**

Satuk, üllök, fújtató, vasesztergapad
szerszámacél

kompozíció.

Kijavított

takarék tüzhelyek,

igen mérsékelt árban kaphatók

KLEIN JAKAB

ócska vasüzletében, főtőzsdé udvar.

Ocska vas és fémek a legmagasabb árban veszek

Teljesen kijavított

vetőgépek

13. 15. 17. és 21 soros

feltűnő olcsó árban, — előnyös
fizetési feltételek mellett.

Eladó esetleg bérbe kiadó ház.

H.-Hadház községben egy kellemes és egészséges fekvésű, főleg valamely nyugalmazott hivatalnok és családja részére igen alkalmas urilak udvarkerttel és melléképületekkel együtt szabad kézből eladó, esetleg bérbe kiadó. Értekezhetni **Veszprémy István** ügyvéd irodájában H.-Hadház.

Nestlé-féle gyermekliszt

legkitűnőbb
tápszer

kis gyermekeknek

Egy doboz 1 k.

80 fillér. Próbá

doboz 1 k.

Nem szükséges

tej hozzáadása.

Elválasztás ese

én ezen régi

kipróbált, 30

év óta bevere

tett tápszer a

legkitűnőbb szo

pos gyerekek

nek.

Diarrhie és há

nyás kizárva.

tartalmazza a legki

tűnőbb **Alpesi tejet.**

Évi gyártmány 35 millió doboz, napontai tej

szükséglet 132.000 liter.

Nestlé-féle condem tej cukorral 1 doboz 1 kor.

Ugyanaz cukor nélkül „Viking” ujdonság 1 do

boz 1 kor.

Központi szétküldés: **F. Berlyak**

Bécs I. Naglergasse 1.

Elárulás minden gyógyszerárban és droguériában.

Választási

zászlókat és jelvényeket

feltűnő olcsón készítünk.

Bármilyen nagy megrendelést néhány óra alatt elintézzük.

Zászlók és jelvényekről megkeresésre árjegyzékkel készséggel szolgálunk.

Tisztelettel

Sürgőnyezim:
HOFFMANN KRONOVITZ
Debreczen.

Hoffmann és Kronovitz

könyvnyomdája

DEBRECZEN, Piacz-utca 49.